

Paramos gavėjų tyrimo (2010 m.) apžvalga

„Jautrumas“ žiniasklaidoje pateikiamai informacijai apie ES paramą

- Beveik visi (95%) paramos gavėjai atkreipia dėmesį į žiniasklaidoje pateikiamą informaciją apie ES paramą. Tipinis paramos gavėjas (57%) informaciją apie ES paramą išgirsta, ir, jei ji jį sudomina, domisi apie tai plačiau kituose informacijos šaltiniuose. Penktadalis paramos gavėjų (20%) įsiklauso į visą žiniasklaidoje pateikiamą informaciją apie ES paramą Lietuvai.
- Informacijos apie ES paramą publikavimas plačiai visuomenei skirtose žiniasklaidoje didesnės dalies paramos gavėjų nuomone (62%) yra naudingas ir padėtų apsispręsti dėl paraiškos ES paramai teikimo. Trečdalis paramos gavėjų (36%) mano, kad tokia informacija yra specializuota ir turėtų būti pateikiama tik už ES paramos administravimą atsakingų institucijų šaltiniuose.

Informacija, apsisprendžiant ar naudotis ES parama

- Analizuojant tyrimo rezultatus galima išskirti du svarbesnius informacijos šaltinius, kuriais remiamasi galvojant, ar naudotis ES parama. Naudingiausias informacijos apie ES paramą šaltinis – paramą administruojančių institucijų teikiama informacija (55%). Trečdalis (31%) paramos gavėjų nurodo įsiklausantys ir į neformalių pokalbių metu kolegų ar pažįstamų pateikiamą informaciją.
- Žiniasklaidoje pateikiama informacija galvojant, ar naudotis ES parama naudinga 15% paramos gavėjų. 4% paramos gavėjų žiniasklaidą nurodo kaip vienintelį naudingą informacijos šaltinį.
- Pradinės informacijos, galvojant, ar naudotis ES parama, trūksta 60% paramos gavėjų. Dažniausiai pasigendama ES paramą administruojančių institucijų teikiamos informacijos: detalesnių šių institucijų specialistų išaiškinimų (27%), išsamesnės informacijos specializuotuose puslapiuose internete (19%).

Veiksniai, lėmę sprendimą naudotis ES parama

- Pagrindinis veiksnys, nulėmęs daugumos (69%) įmonių/ institucijų sprendimą naudotis ES parama, - noras papildyti įmonės biudžetą.
- 11% įmonių/ institucijų sprendimą naudotis ES parama lėmė žiniasklaidoje apie ES paramą pateikiama informacija; 14% įmonių/ institucijų apsispręsti padėjo verslininkų, draugų patirtis ir rekomendacijos.

„Sėkmės istorijų“ pastebėjimas ir vertinimas

- „Sėkmės istorijas“ matė/ girdėjo dauguma paramos gavėjų (84%).
- Iš esmės „sėkmės istorijos“ yra vertinamos pozityviai: kaip skatinančios naudotis parama (89%), naudingomis ir pamokančiomis (85%). Dauguma paramos gavėjų taip pat sutinka su tuo, kad pateikiamos istorijos neatspindi kiek vargo, pastangų ir darbo įmonės/ institucijos įdėjo, norėdamos pasinaudoti parama (80%).

Paramos skirstymo skaidrumas

- Dauguma ES struktūrinių fondų paramos gavėjų (83%) mano, kad parama yra skirstoma skaidriai. Jų dalis per pastaruosius metus ženkliai išaugo.

- ES paramos gavėjai, vertindami patį administravimo procesą, neskaidriausiu laiko paraiškų vertinimo ir sprendimo finansuoti priėmimo etapą.
- Didesnį skaidrumą padėtų užtikrinti informacijos, susijusios su paramos skyrimu, kokybės gerinimas: paraiškų vertinimo ir atrankos etapų bei kriterijų aiškinimas, nuolatinis informavimas apie vertinimo eigą, vienodų paramos gavimo ir įsisavinimo taisyklių visiems taikymas.

Paramos skirstymo efektyvumas

- ES paramos gavėjai dažniau mano, jog struktūrinių fondų paramos skirstymas yra efektyvus (68%) ir jų dalis pastaraisiais metais augo.
- Dažniausiai paramos gavėjai ES struktūrinių fondų paramos skirstymo neefektyvumą įžvelgia ilgai trunkančiose projektų parengimo ir vertinimo procedūrose, dėl kurių projektai tampa nebeaktualūs.
- Labiausiai didesnį paramos efektyvumą padėtų užtikrinti prioritetų, kuriais remiantis yra skirstoma parama, peržvelgimas.

Paraiškos rengimas ir projekto įgyvendinimas

- 60% ES paramos gavėjų paraiškų ruošimą patikėjo privatiems konsultantams arba tiesiogiai su jais bendradarbiavo (dalį rengė patys). Lyginant su 2009 metais, padaugėjo įmonių ar organizacijų, kurios paraišką rengė pačios ir kartu konsultavosi su administruojančių institucijų atstovais.
- Dažniausiai paraiškos ruošimą paramos gavėjams, jų pačių nuomone, apsunkina biurokratizmas (49%) arba patirties trūkumas (41%).
- Rengiant paraišką labiausiai įmonėms ar organizacijoms trūksta informacijos apie planuojamo projekto išlaidų tinkamumą (30%). Tačiau per pastaruosius metus išaugo paramos gavėjų, kuriems ruošiant paraišką netrūko informacijos, dalis (39%).
- Įgyvendindami projektą paramos gavėjai dažniausiai susiduria su tokiais sunkumais, kaip sudėtingos viešųjų pirkimų procedūros (50%), pačių įmonių ar organizacijų patirties trūkumas (44%) bei didelis biurokratizmas (36%).
- Įgyvendindami projektą 55% paramos gavėjų jautė informacijos trūkumą. Dažniausiai įmonėms ar organizacijos trūksta rekomendacijų, išaiškinimų įvairiais projekto įgyvendinimo klausimais, žinių apie projekto išlaidų tinkamumą bei medžiagos apie viešųjų pirkimų vykdymą

Informavimas apie ES paramą

- Geriausiai ES paramos gavėjų informacijos apie paramą ir jos administravimą poreikius atitinka ES paramą administruojančių institucijų darbuotojų individualios konsultacijos (84%) bei interneto svetainė www.esparama.lt (82%). Mažiausiai paramos gavėjai informacijos apie ES paramą yra gavę iš specializuotų leidinių ir brošiūrų (38%), tačiau šiuo informacijos šaltiniu ir naudojasi rečiausiai (53%)

Teikiamos informacijos kokybė

- Didžioji dauguma paramos gavėjų teigė, jog ES struktūrinių fondų paramą administruojančių institucijų teikiama informacija yra aktuali (89%), objektyvi (83%) ir yra pateikiama pakankamai informacijos apie konkrečias paramos teikimo sąlygas (80%).

- Per pastaruosius metus padaugėjo ES paramos gavėjų, manančių, jog teikiama informacija yra objektyvi, aiškiai, paprastai ir operatyviai pateikiama, bei yra pateikiama pakankamai informacijos apie konkrečias paramos teikimo sąlygas.
- Problemiškiausia teikiamos informacijos sritis - fragmentiškas. Fragmentiška ją laiko 57% respondentų ir jų dalis, lyginant su pernai metais, auga.
- Prasčiausiai vertinama LVPA teikiamos informacijos kokybė.

Apibendrinančios išvados

- ✓ Paramos gavėjai pastebi žiniasklaidoje apie ES paramos galimybes pateikiamą informaciją, tačiau, nepriklausomai nuo pozityvaus jos vertinimo („sėkmės istorijos“), šios informacijos įtaka galvojimui ir apsisprendimui, ar naudotis ES parama, yra ribota ir periferinė. Naudingiausia ir svarbiausia informacija, apsisprendžiant ar naudotis parama, - administruojančių institucijų teikiama informacija. Šios informacijos paramos gavėjams labiausiai ir trūko (detalesnių specialistų išaiškinimų, kokybiškos informacijos susijusiuose tinklapiuose).
- ✓ Atsižvelgiant į tai, kad net 69% įmonių/ institucijų sprendimą naudotis ES parama labiausiai lėmė noras papildyti įmonės biudžetą, galime kelti prielaidą, kad informacija apskritai, jos kokybė ir sklaidos kanalai neturėjo lemiamos įtakos priimant sprendimą; pastaroji tendencija yra labiau nulemta ekonominio sunkmečio realijų.
- ✓ Šiais metais padaugėjo paramos gavėjų, kurie rengdami paraiškas konsultavosi su administruojančių institucijų atstovais. Tai turėjo įtakos informacijos trūkumo ruošiant paraišką neįaučiančių paramos gavėjų skaičiaus augimui.
- ✓ Tiek ruošiant paraiškas, tiek įgyvendinant projektus paramos gavėjus labiausiai apsunkina didelis biurokratizmas ir patirties trūkumas, o įsisavinant paramą prie minėtų faktorių prisideda ir sudėtingos viešųjų pirkimų procedūros.
- ✓ Gerėja ES paramą administruojančių institucijų teikiamos informacijos sklaidos ir kokybės vertinimai, o tai turi įtakos bendram nuomonės apie ES paramą formavimui. Kuo geriau paramos gavėjai vertina informacijos kokybę, tuo pozityvesnė jų nuomonė apie paramos skirstymo skaidrumą ir efektyvumą. Todėl tikėtina, jog pagerėjusią nuomonę apie ES paramos skirstymo skaidrumą bei efektyvumą lėmė būtent informacijos sklaidos ir kokybės augimas.